

ученого процесу, ідея гуманізації, індивідуалізація ученого процесу, мотивація, самореалізація, педагогічний процес.

L.M. Kornienko.

TECHNOLOGY OF MODULAR INSTRUCTIONS AS THE REPRESENTATIVE MEANS OF TEACHING AND EDUCATIONAL PROCESS HUMANISATION.

The author analyses the main trends of the development of our system of education. Great attention is paid to the transition of education to the technological level according to the tasks of present-day life. The technology of modular teaching is considered to be perspective for humanisation of teaching and educative procedure that is oriented into personality and means maximum individuality, differentiation of educational process.

Key words: innovative teaching technologies, modular teaching technology, making teaching more active, teaching process optimisation, idea of humanisation, individualisation of the teaching process, motivation, self-realization, pedagogical process.

Стаття надійшла до редакції 07.04.2015

УДК 371.13:004

*Крижановський А. І.
м. Вінниця, Україна*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ РЕСУРСАМИ ІНТЕРНЕТУ

Постановка проблеми. Соціальний імператив суспільства знань, проголошений в програмних документах ЮНЕСКО – освіта протягом життя, потребує організації самостійної роботи студентів із широким використанням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Предметне поле досліджень у галузі використання ІКТ у професійній освіті актуалізує проблему психолого-педагогічного керівництва самостійною роботою студентів із інформаційно-методичними ресурсами і базами даних, мережевими джерелами інформації, аудіо-, та відеоматеріалами.

Одним із пріоритетних напрямків ресурсного забезпечення самостійної роботи майбутніх учителів початкової школи є забезпечення доступу та вільної навігації інформаційними ресурсами глобальної мережі Інтернет. Загальна інформаційна обізнаність сучасних студентів

дозволяє їм швидко орієнтуватися в мережі за допомогою технологій швидкого пошуку. Однак, установка на вільний доступ до «готового продукту» з численних колекцій рефератів, курсових, дипломних робіт, дисертацій, вихолощує розвиваючі можливості самостійної роботи ресурсами Інтернету.

Аналіз останніх наукових публікацій. Проблема ресурсного забезпечення реалізації освітніх стандартів педагогічної підготовки нині привертає увагу значної кількості науковців (Т. Давиденко, В. Лозова, О. Пехота, Н. Побірченко, Т. Цецоріна, Л. Хомич, Т. Шамова, І. Якиманська та ін.), які визначають дане поняття як сукупність умов і засобів, необхідних для реалізації потенційних можливостей майбутніх педагогів.

У дослідженнях Л. Анциферової, І. Архипової, В. Барановської, І. Зимньої, А. Коломієць, Н. Морзе, А. Реана, Й. Ривкінда, Ф. Ривкінда, О. Співаковського, Г. Тарасенко та ін. особливе місце приділяється організації самостійної роботи студентів засобами ІКТ, виходячи з розуміння її значущості в становленні особистості майбутнього вчителя початкових класів.

Основна мета статті полягає в розгляді можливостей використання ресурсів Інтернету для забезпечення самостійної роботи майбутніх учителів початкової школи в педагогічних коледжах.

Виклад основного матеріалу. Актуальність дослідження змісту та проектування форм організації самостійної роботи студентів у системі педагогічної освіти пов'язана зі збільшеними вимогами до набору професійних якостей, якими повинні самостійно опанувати майбутні вчителі початкової школи за час навчання у педагогічному коледжі. Цінність самостійної роботи студентів полягає у формуванні досвіду самонавчання та самоосвіти; забезпеченні якості освіти; розвитку творчості в навчальній і науковій діяльності, здібностей до саморозвитку і самопізнання; нарощуванні потенціалу особистості; вихованні відповідальності та самостійності; становленні професійної компетентності.

Нова парадигма освіти надає великого значення самостійній роботі студентів, що дозволяє більш успішно освоїти компетенції, необхідні для реалізації майбутньої професійної діяльності; сприяє розвитку самостійності, відповідальності, організованості та творчих креативних якостей студентів у вирішенні поставлених перед ними проблем різного рівня. Оскільки самостійна робота студентів призначена не тільки для оволодіння конкретною дисципліною, а й для формування навичок самостійної роботи взагалі, у навчальній, науковій, професійній

діяльності, здатності приймати на себе відповідальність, самостійно вирішувати проблеми, знаходити конструктивні рішення, вихід із кризової ситуації тощо.

Традиційна система навчання заснована на передачі готових знань від викладача до студента, в ній основна діяльність студента полягає у вирішенні теоретичних і практичних завдань, із чітким формулюванням і готовим набором дій (алгоритмом), та не потребує глибоких роздумів. Самостійна ж робота передбачає розвиток внутрішньої і зовнішньої самоорганізації майбутніх фахівців, їх здатності вибудовувати індивідуальну траєкторію самонавчання, а також формування здібностей до саморозвитку і творчого застосування одержаних знань [1, с. 56].

У психології професійної освіти дослідницький інтерес до вивчення самостійної роботи студентів зміщувався від аналізу сутнісних характеристик та педагогічних умов її оптимізації до системного, міждисциплінарного підходу. Акцент на дидактичну сторону самостійної роботи студентів потребує аналізу комплексу освітніх технологій, конструювання їх змісту та методів педагогічного управління.

У процесі дослідно-експериментальної роботи нами було проведено анкетування викладачів і студентів педагогічних коледжів із метою вивчення проблем забезпечення ресурсного супроводу самостійної роботи майбутніх учителів початкової школи. І студенти, і викладачі відзначали необхідність поліпшення методичного забезпечення самостійної роботи (Інтернет, бібліотека, електронні навчально-методичні комплекси, індивідуальне електронне методичне портфоліо для кожного студента, проектна діяльність, індивідуальні консультації викладачів тощо). Викладачі відзначили не тільки необхідність навчально-методичного та електронного ресурсного забезпечення самостійної роботи, а й використання форм стимулювання і заохочення студентів за якісно виконану самостійну роботу (63%).

У ході опитування було визначено проблеми в організації та управлінні самостійною роботою студентів, а саме:

- самостійна робота не є засобом мотивації до якісного засвоєння змісту матеріалу;
- відсутня цілісна система управління організацією самостійної роботи студентів у навчальному процесі;
- самостійна робота не забезпечує організацію індивідуальної, групової та фронтальної пізнавальної діяльності;
- залишаються за межами уваги питання динаміки розвитку компетентності студентів як показника ефективності та якості підготовки

майбутніх учителів початкової школи;

– формалізований характер змісту самостійної роботи, погано виражена інтеграція навчальної та самостійної роботи, відсутній алгоритм самостійного вивчення змісту навчальної дисципліни.

Одним із шляхів вирішення даних проблем є забезпечення самостійної роботи майбутніх учителів початкової школи в педагогічних коледжах засобами Інтернет-ресурсів (ресурси освітнього характеру, що розміщені у веб-просторі мережі Інтернет. До них ми відносимо не тільки ресурси, що підготовлені за спеціальною веб-технологією (веб-сторінка, веб-сайт, веб-портал), а й інші електронні ресурси, що зберігаються на веб-серверах у вигляді різних форматів (текст, графіка, аудіо, відео, мультимедіа, квест). Про що зазначають низка українських вчених, які досліджують використання ІКТ у навчальному процесі педагогічних вищих навчальних закладів.

Так, В. Барановська вважає, що «сучасний вчитель початкових класів повинен володіти основними прийомами роботи в мережі Інтернет, розуміти, як організовані служби глобальної мережі, якими ресурсами можна скористатися для поповнення своїх методичних знань, як дізнатися через Інтернет про педагогічний досвід. Необхідними для вчителя є знання, навички та вміння щодо організації та виконання пошуку потрібної інформації, що зберігається у веб-документах, здійснення за допомогою електронної пошти зв'язку зі своїми колегами» [2, с. 29].

На думку А. Коломієць, формуванню інформаційно-мережевої культури майбутніх учителів початкових класів «сприяють заняття в Інтернет-класах, у процесі яких студенти оволодівають методикою інформаційного самообслуговування, раціональними прийомами пошуку, аналізу й систематизації відомостей, навичками використання сучасних інформаційних технологій і мистецтвом формулювання суті пошукових запитів» [3, с. 208].

О. Хмизова, серед основних шляхів ефективного застосування ІКТ під час викладання педагогічних дисциплін виділяє: «надання студентам доступу до інформаційно-довідникових ресурсів комп'ютерної мережі; стимулювання інтересу, потреби у професійному самовдосконаленні; зростання ефективності управління навчальною роботою; вдосконалення форм і методів контролю і самоконтролю пізнавальної діяльності студентів» [4, с. 509].

Проведений аналіз літератури, вивчення роботи викладачів педагогічних коледжів, власний педагогічний досвід показали, що особлива роль в організації самостійної роботи студентів належить електронним освітнім ресурсам, що розроблені та наповнені викладачами,

з урахуванням специфіки дисципліни, курсу та напряму підготовки навчального закладу тощо, а саме: електронним курсам лекцій, підручникам, електронним навчально-методичним комплексам, електронним бібліотекам, блогам, Веб-квестам та ін.

Проаналізуємо більш детально Веб-квести. Дана методика ґрунтується на проектному методі, інтегрує програмний, груповий, комунікативний методи, а також проблемний метод, метод бесіди і Дальтон-план методуку.

Концепція Веб-квестів (web-quest) була розроблена професорами Б. Доджем [5] (Веб-квест – це довідково-орієнтована діяльність, у якій вся або часткова інформація одержується із ресурсів Інтернету, при необхідності доповнюється відео конференцією) і Т. Марчем [6] (Веб-квест у педагогіці – це проблемне завдання з елементами ролівої гри, для виконання якої використовуються інформаційні ресурси Інтернету) в Університеті Сан-Дієго (США) в середині 90-х років ХХ століття.

Методологічною основою Веб-квесту є активне навчання, що створює передумови для перетворення нової інформації, що одержують студенти, в нові вміння і навички, котрі вони можуть використовувати. Ці вміння і навички є дуже важливими в підготовці майбутніх учителів початкової школи, оскільки від них, з огляду на специфіку предметного навчання, окрім загальних інформаційних умінь, вимагаються ще й уміння інтегрувати міжпредметні відомості, створювати якісно новий власний навчальний матеріал.

Для забезпечення ресурсного супроводу самостійної роботи майбутніх учителів початкової школи засобами Веб-квестів, доцільно дотримуватися наступної структури: вступ, центральне завдання, список інформаційних ресурсів, опис процедури роботи, опис критеріїв і параметрів оцінки Веб-квесту, керівництво з організації та систематизації матеріалу.

Результати виконання Веб-квесту, залежно від теми, можуть бути представлені у вигляді усного виступу, мультимедійної презентації, есе, Веб-сторінки та т. ін.

За часом проведення Веб-квести можуть бути короткостроковими та довгостроковими. Метою короткострокових Веб-квестів є одержання знань і здійснення їх інтеграції в систему. Робота над короткостроковим Веб-квестом може займати від одного до трьох сеансів. Довгострокові Веб-квести спрямовані на розширення і уточнення понять. Після завершення роботи над довгостроковим Веб-квестом студент повинен уміти здійснювати ґрунтовний аналіз одержаних знань, уміти їх трансформувати, володіти навчальним матеріалом настільки, щоб зуміти

створити завдання для роботи над темою. Робота над довгостроковим Веб-квестом може тривати від одного тижня до місяця (максимум двох).

Веб-квести найкраще підходять для роботи в міні-групах, однак є і Веб-квести, що призначені для роботи окремих студентів. Додаткову мотивацію в процесі виконання Веб-квесту можна створити, якщо запропонувати студентам вибрати ролі (наприклад, вчений, журналіст, детектив, архітектор, програміст, дослідник, дизайнер, редактор, монтажер і т. ін.) і діяти відповідно до них. Веб-квест може стосуватися однієї дисципліни або бути міждисциплінарним. Наші дослідження показали, що міждисциплінарні Веб-квести мають найбільшу ефективність.

У процесі виконання Веб-квесту студенти можуть працювати в індивідуальному темпі, повертаючись до матеріалу, що засвоєний найгірше. Використання квестів робить студентів самостійними, пристосованими до життя, навчає орієнтуватися в різноманітних ситуаціях, сприяє розвитку пізнавальних, творчих навичок, умінь самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі; розвитку критичного мислення, навичок інформаційної діяльності.

З урахуванням даних вимог до типів та структури Веб-квестів, з метою забезпечення ресурсного супроводу самостійної роботи майбутніх учителів початкової школи засобами Інтернету з дисципліни «Методика навчання інформатики» нами розроблено та апробовано довгостроковий міждисциплінарний Веб-квест «Новітні комп'ютерні розробки» на базі програми «Сходинки до інформатики» для загальноосвітніх навчальних закладів http://ito.vspu.net/ENK/2014-2015/aspir2/rob_asp/14-15/krushzanovsky/index.html.

Особливість ресурсного супроводу самостійної роботи студентів у даному Веб-квесті полягає в тому, що студенті працюють у групах відповідно до обраних ролей, та для розв'язання завдання використовують підібрані викладачем веб-ресурси.

Результати виконання веб-квесту оцінювалися за наступними показниками: зміст: розуміння завдання, повнота розкриття теми, виклад аспектів теми, виклад стратегії розв'язання проблеми, логіка викладу інформації; самостійна робота групи: злагоджена взаємодія в групі, розподіл ролей, авторська оригінальність, самостійність роботи групи; оформлення роботи (сайту): ідеї та зміст, грамотність, навігація, оформлення; захист роботи: якість доповіді, ефективність впливу, обсяг і глибина знань із теми, завершеність проекту, культура мови, манера

триматися перед аудиторією, відповіді на запитання, ділові та вольові риси доповідача.

Аналіз досвіду впровадження та апробації Веб-квестів у педагогічних коледжах показав, що їх використання дозволяє: розвивати навички інформаційної діяльності; формувати позитивне емоційне ставлення до процесу пізнання, підвищення мотивації студентів до вивчення дисциплін, з одного боку, і до використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальній та майбутній професійній діяльності, з іншого; розвивати творчий потенціал студентів; одержувати досвід самостійної професійної діяльності; формувати загальні вміння оволодіння стратегією засвоєння навчального матеріалу; формування навичок усвідомленого систематичного використання Інтернет-ресурсів, а також мультимедійних і традиційних засобів навчання. При цьому тематика Веб-квестів може бути найрізноманітнішою, а проблемні завдання можуть відрізнятися ступенем складності.

Відмінні особливості застосування Веб-квестів викладачами і студентами полягають у наступному: викладач, працюючи над вивченням певної теми, задіює велику кількість Інтернет-ресурсів із певної тематики; студенти, працюючи над виконанням квесту, можуть обирати для себе найбільш зручні темпи виконання завдання, незалежно від того, як вони його виконують – індивідуально або в команді; Веб-квест надає можливість пошуку додаткової інформації з теми, проте в певних, заданих викладачем рамках. Попередній відбір викладачем сайтів дозволяє виключити ймовірність використання студентами сайтів із непідтвердженою, помилковою або необ'єктивною інформацією.

Отже, відбір та застосування ресурсів Інтернету для організації самостійної роботи студентів вирішує завдання розвитку інформаційних компетенцій, формування досвіду пошуку та систематизації інформації, релевантної дослідним і прикладним завданням, оволодіння технологіями роботи з інформаційними базами даних, професійно орієнтованими матеріалами.

Висновки. Аналіз ефективності проведеної експериментальної роботи показав, що в цілому студенти позитивно оцінили організацію ресурсного супроводу самостійної роботи засобами Інтернет. Зокрема, ними були відзначені такі позитивні аспекти як: підвищений інтерес до навчання; автономність і самостійність; формування мотивації до навчальної та професійної діяльності, професійного саморозвитку; набуття навичок роботи в команді; ефективність роботи в команді; розвиток критичного мислення, аналізу, синтезу й оцінки інформації; тренування когнітивних здібностей; організація роботи над проблемою у

формі цілеспрямованого дослідження, розрахованого на будь-який термін часу вивчення (від декількох хвилин, до декількох тижнів). Студенти особливо відзначили можливість більш легкого і ефективного, порівняно з традиційним способу засвоєння, закріплення та застосування на практиці пройденого матеріалу; можливість розкриття творчого потенціалу, креативності; можливість вирішувати реальні, актуальні навчальні завдання; розвивати професійно важливі якості, виховувати професійну позицію.

Показниками якості самостійної роботи студентів виступають сформовані педагогічні та інформаційно-проектні компетентності, що дозволяють майбутнім учителям початкової школи виявляти педагогічну проблему, знаходити адекватні педагогічні шляхи її вирішення, передбачати можливий результат педагогічних дій, критично ставитися до власної педагогічної діяльності та ін.

Перспективи подальших наукових пошуків пов'язані з вивченням і удосконаленням ресурсного забезпечення самостійної роботи майбутніх учителів початкової школи в педагогічних коледжах засобами ІКТ.

Список літератури: 1. Абросимов А. Г. Современные информационные технологии в организации самостоятельной и неаудиторной работы студентов вузов / Абросимов А. Г. // Журнал «Вестник РУДН». — 2004. — № 1. — С. 56. 2. Барановська В. М. Організація фахової підготовки майбутнього вчителя початкової школи засобами сучасних інформаційних технологій / В. М. Барановська // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. — Запоріжжя, 2011. — [вип. 26]. — С. 24-30. 3. Коломієць А. М. Розвиток інформаційно-мережевої культури майбутнього вчителя початкових класів / А. М. Коломієць // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія № 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання : зб. наук. пр. — К. : НПУ, 2007. — № 5 (12). — С. 206-210. 4. Хмизова О. В. Функціональні можливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у фаховій підготовці майбутніх учителів початкових класів / О. В. Хмизова // Педагогічний дискурс : зб. наук. праць. — Хмельницький : ПП Балюк І. Б., 2011. — [вип. 10]. — С. 506-509. 5. Додге Б. Щеб'яуст Таскономы: А Тахономы оф Таск.. [Електронний ресурс] / Додге Б. — Режим доступу : [хтп://щеб'яуст.едсу.еду/таскономы.хтмл](http://щеб'яуст.едсу.еду/таскономы.хтмл). 6. Марч Т. Щеб-Яуестс фор Лearнинг. 1998 [Електронний ресурс] / Марч Т. — Режим доступу : [хтп://щщц.озлине.цом/щеб'яуестс/интро.хтмл](http://щщц.озлине.цом/щеб'яуестс/интро.хтмл).

Bibliography (transliterated): 1. Abrosimov A. G. Sovremennye informacionnyye tehnologii v organizacii samostojatel'noj i neauditornoj raboty studentov vuzov / Abrosimov A. G. // Zhurnal «Vestnik RUDN». — 2004. — № 1. — S. 56. 2. Baranovs'ka V. M. Organizacija fahovoї pidgotovki majbutn'ogo vchitelja pochatkovoї shkoli zasobami suchasnih informacijnih tehnologij / V. M. Baranovs'ka // Pedagogika formuvannja tvorchoї osobistosti u vishhij i zagal'noosvitnij shkolah : zb. nauk. pr. — Zaporizhzhja, 2011. — [vip. 26]. — S. 24-30. 3. Kolomic' A. M. Rozvitok informacijno-merezhevoї kul'turi majbutn'ogo vchitelja pochatkovih klasiv / A. M. Kolomic' // Naukovij chasopis NPU im. M. P. Dragomanova. Serija № 2. Komp'juterno-orientovani sistemi navchannja : zb. nauk. pr. — K. : NPU, 2007. — № 5 (12). — S. 206-210. 4. Hmizova O. V. Funkcional'ni mozhlivosti vikoristannja informacijno-komunikacijnih tehnologij u fahovij pidgotovci majbutnih uchiteliv pochatkovih klasiv / O. V. Hmizova // Pedagogichnij diskurs : zb. nauk. prac'. — Hmel'nic'kij : PP Baljuk I. B., 2011. — [vip. 10]. — S. 506-509. 5. Dodge B. WebQuest Taskonomy: A Taxonomy of Tasks.. [Електронний ресурс] / Dodge B. — Режим доступу : <http://webquest.sdsu.edu/taskonomy.html>. 6. March T. Web-Quests for Learning. 1998 [Електронний ресурс] / March T. — Режим доступу : <http://www.ozline.com/webquests/intro.html>.

Крижановський А. І.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ РЕСУРСАМИ ІНТЕРНЕТУ

У статті розглянуто можливості використання ресурсів Інтернету для забезпечення самостійної роботи майбутніх учителів початкової школи в педагогічних коледжах. Наведено результати анкетування викладачів і студентів; вивчено питання забезпечення ресурсного супроводу самостійної роботи; виявлено проблеми в організації та управлінні самостійною роботою студентів. Наведено прилад використання Веб-квестів, визначено особливості застосування Веб-квестів викладачами і студентами.

Ключові слова: самостійна робота, вчитель початкової школи, Інтернет, Веб-квест.

Крыжановский А. И.

ОБЕСПЕЧЕНИЕ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ РЕСУРСАМИ ИНТЕРНЕТА

В статье рассмотрены возможности использования ресурсов Интернета для обеспечения самостоятельной работы будущих учителей

начальной школы в педагогических колледжах. Приведены результаты анкетирования преподавателей и студентов; изучен вопрос обеспечения ресурсного сопровождения самостоятельной работы; выявлены проблемы в организации и управлении самостоятельной работой студентов. Приведен пример использования Веб-квестов, определены особенности применения Веб-квестов преподавателями и студентами.

Ключевые слова: самостоятельная работа, учитель начальной школы, Интернет, Веб-квест.

Kryzhanovskyi A. I.

SUSTAINMENT OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS THE RESOURCES OF THE INTERNET

The article discusses the possibility of using Internet resources for independent work of future primary school teachers in teacher training colleges. The results of the survey of teachers and students. Studied the issue of resource support of independent work. The problems in the organization and management of students' independent work. An example of using Web-quests. The features of the application of Web-quests teachers and students.

Keywords: independent work, elementary school teacher, Internet, Web-quest.

Стаття надійшла до редакції 12.04.2015

УДК 371.134

*А.О. Лановенко,
м. Вінниця, Україна*

МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ – СУЧАСНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Навчання у вищих навчальних закладах покликане забезпечувати підготовку фахівця, орієнтовану на особистісний і професійний саморозвиток, готового творчо та якісно працювати. Реалізація такої програми може бути здійснена завдяки впровадженню в навчальний процес інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), у тому числі і засобів мультимедіа, які сприяють підвищенню рівня освіти й удосконалюють якість навчання завдяки інтенсифікації навчального процесу.

Нині до майбутнього фахівця висувуються вимоги, які пов'язані з